

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés.....	2
A gabonafélék termelői ára.....	4
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	7
Gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési átlagára.....	9
Külpiaci információk	11

Osztályvezető:
Dr. Tunyoginé Nechay Veronika

Készítette:
Molnár Zsuzsa
E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajosmag piaci jelentés	15
A szójabab, a szójaolaj és a szója- liszt kötési ára a chicagói tőzsdén	17-18
A növényi olajok heti átlagára a milánói tőzsdén	19
A nyers növényi olajok árai	20
Az olajos növények és –darák euró- pai árai	21

Készítette:
Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS¹

- **A világ kukoricatermése 790 millió tonna, fogyasztása 800 millió tonna lehet az új gazdasági évben.**
- **A júliusi károk ellenére nagyon jó kukoricatermést várnak az USA-ban.**
- **Az USA kukoricatermésének harmadát bioetanol-előállításra fordítja a 2008/2009. gazdasági évben.**
- **A világ kukoricakereskedelmének volumene 10 millió tonnával csökken.**
- **Az EU kukoricaimportja 13-ról 4 millió tonnára csökken a 2008/2009. gazdasági évben.**
- **Magyarországon 8,57 millió tonna a várható kukoricatermés - elhelyezési, értékesítési gondok merülhetnek fel.**

Kukorica helyzetkép

Az USDA szerint a **világ kukoricatermése** várhatóan az előző év szintjén marad. 158 millió hektár vetésterületen 790 millió lehet a termés a 2008/2009. gazdasági évben. Ezzel szemben a fogyasztás elérheti a 800 millió tonnát, ami 3%-os növekedést jelent az előző gazdasági évhez viszonyítva. Ennélfogva a becslések alapján 14%-kal (123 millió tonnáról 112 millió tonnára) csökkenhet a világ kukoricakészlete az új gazdasági év végére.

A világméretű változásának fő oka az **USA** csökkent kukoricaterülete. Az előző évhez viszonyítva 2008-ban 7%-kal kisebb területen vetettek kukoricát (35,2 millió ha) a szója területhódítása miatt, ami a nyári esőzések és áradások következtében tovább zsugorodott. Így a betakarítható terület nagysága 32,1 millió ha. Az elmúlt időszak kedvező időjárásának köszönhetően nagyon jó, 312 millió tonna **kukoricatermés** várható az USDA előrejelzése szerint. Amennyiben a betakarítás végéig optimális marad az idő, 2007 után ez lehet a

második legjobb év a termés nagysága szempontjából. Azonban egy korai fagy károsíthatja a növényeket és a termést is. Az előző gazdasági évhez képest az **USA kukoricaexportja** 3,4%-kal 272,9 millió tonnára nő 2008/2009. gazdasági évben. A növekedés háttérében elsősorban a bioetanol-előállítás nagy és egyre növekvő igénye áll: az új gazdasági évben várhatóan 104 millió tonnát használnak fel erre a célra, vagyis a megtermelt mennyiség harmadát, a felhasználás 38%-át. Takarmányozási célra az előző évinél 19 millió tonnával kevesebbet, 134,6 millió tonnát fordítanak. A csökkenés abból adódik, hogy a jobb kalászos gabonatermés miatt több a takarmányozási célra szánt búza, továbbá csökken az állatállomány. Ez utóbbi oka, hogy a jelentős árnövekedés következtében mérséklődött a hús iránti igény az USA-ban. Más fontos kukoricaexportőr országok kedvező kínálatának valamint a nagyobb arányú takarmánybúza-felhasználásnak köszönhetően az USDA becslése szerint az **USA kukoricaexportja** az előző évi 61 millió tonnáról 50 millió tonnára esik a 2008/2009. gazdasági évben.

A kukorica világpiacon helyzetének enyhülése várható, mivel más nagy kukoricatermesztő országokban is jó termésre van kilátás. Ez elsősorban az **EU**-ra érvényes, ahol az USDA szerint akár az 58 millió tonnát is elérheti az idei kukoricatermés, szemben az előző évi 47,3 millió tonnával. Mindemellett **Oroszországban** 6,5 millió tonna (+2,4 millió tonna), **Ukrajnában** 9,5 millió tonna (+2,1 millió tonna) kukoricatermést várnak 2008-ban, míg **Brazíliában** 57 millió, **Argentínában** 22 millió, **Kínában** 153 millió tonnára számítanak.

A nagyobb mértékű önellátásnak köszönhetően az EU kukoricaimportja drasztikusan csökken a 2008/2009. gazdasági évben: az előző évi 13 millió tonnáról 4 millió tonnára. Ez a tény nagyon fontos szerepet játszik a **nemzetközi kukoricakereskedelemben**, melynek volumene az előző évi szintről valószínűsíthetően 10 millió tonnával 88 millió tonnára esik a 2008/2009. gazdasági évben.

¹ USDA, OMMI

Magyarországon az idei kukoricatermés több mint kétszerese lehet az előző évinek (4 millió tonna). Az OMMI legfrissebb (2008. 09. 07.) jelentése szerint 8,57 millió tonnát takaríthatunk be 2008-ban. A hatalmas termésmennyiség elhelyezési problémákat, alacsony értékesítési árakat okozhat. A raktárkapacitás véges, jelenleg a búzatermés jelentős része van raktárakban, kérdéses, hogy mennyi kukoricát lehet majd tárolni. Emellett a kelet-európai régió gabona-túlkínálata valamint a kedvező kukoricatermés kilátások nehezítik exportlehetőségeinket. A fő problémát Magyarországon a szállítási távolságok és az ebből fakadó tetemes szállítási költség jelenti, ami versenyképtelenné teszi a magyar kukoricát azokkal az országokkal szemben, ahol lehetőség van tengeri, folyami szállításra.

Termelői árak

Az étkezési búza termelői árában továbbra is megfigyelhetőek a regionális különbségek (1. táblázat). Az országos termelői ár az előző hetek szintjén mozog, 2008. 35-36. hetében 38-39 ezer Ft körül alakult (1. ábra). A takarmánybúza országos termelői ára 2008. 36. hetében több mint 3000 Ft-tal haladta meg az előző heti árat. Csaknem 2000 Ft-tal volt magasabb a takarmánykukorica ára is a 36. héten (2. ábra). A kismértékű áremelkedés oka a kis készletmozgásban, valamint a differenciált árakban keresendő.

Határidős jegyzések

A kedvező termés „hírére” a világpiaci jegyzések erőteljesen reagáltak a chicagói tőzsdén (6. ábra). A nyomott világpiaci árak kialakulásában jelentős szerepe volt a spekulációnak is. A közelgő kukorica-betakarítás kapcsán egyre biztosabbak a termés-előrejelzések. Azonban a korai fagyoktól való félelem, valamint a Mexikói-öböl térségében kialakult „hurrikán-zóna” ismét aggodalomra adott okot. Ezek a tények indították el újra a kukorica és a búza tőzsdei jegyzésének emelkedését a chicagói tőzsdén. A júliushoz hasonló katasztrófa azonban nem következett be és a

kikötők sem szenvedtek kárt, így sem a termés, sem a szállítási útvonal nem sérült. Ennek megfelelően a tőzsdei jegyzések kisfokú mérséklődése figyelhető meg.

A Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában a gabonafélék jegyzése folyamatosan csökken (3-5. ábra). Az euro búza decemberi jegyzése 35 ezer Ft alá süllyedt, a takarmánykukorica novemberi jegyzése alig haladja meg a 25 ezer Ft-ot. Az alacsony árszint oka abban keresendő, hogy kis tételek cserélnek gazdát, kicsi a forgalom, alacsony a kereslet a gabona iránt (kivárára játszanak), továbbá a várhatóan bőséges kukoricakínálat, az elhelyezési, értékesítési gondok szintén nyomják az árakat.

A kukorica keresleti-kínálati viszonya világpiaci szinten viszonylag kiegyenlített a 2008/2009. gazdasági évben, illetve inkább a keresleti jelleg megerősödése várható. Magyarországon és a régióban éppen ellentétes hatás érvényesül. A gabona-túlkínálat miatt a felesleg levezetése, elhelyezése lehet gond. Ezek a hatások tükröződnek az amerikai és a hazai tőzsdei kukorica-jegyzéseken, így alakulhatott ki az a helyzet, hogy a kukorica tőzsdei jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén 10 ezer Ft-tal alacsonyabb, mint a chicagói tőzsdén.

1. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 36. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 35. hét	2008. 36. hét	2008. 36. hét/ 2008. 35. hét (%)
Étkezési búza	tonna	12 839,32	18 605,34	1 584,14	58 657,49	33 028,80	56,31
	Ft/t	40 032,20	38 784,09	34 661,86	38 556,83	39 071,56	101,33
Takarmánybúza	tonna	1 162,72	-	-	4 299,91	5 844,72	135,93
	Ft/t	27 494,94	-	-	29 086,13	33 466,93	115,06
Takarmánykukorica	tonna	-	-	-	8 239,56	1 527,17	18,53
	Ft/t	-	-	-	32 510,51	34 286,54	105,46
Takarmányárpa	tonna	-	1 034,01	-	-	1 220,19	-
	Ft/t	-	31 405,55	-	-	31 669,32	-

* Szarmazási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus.

Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

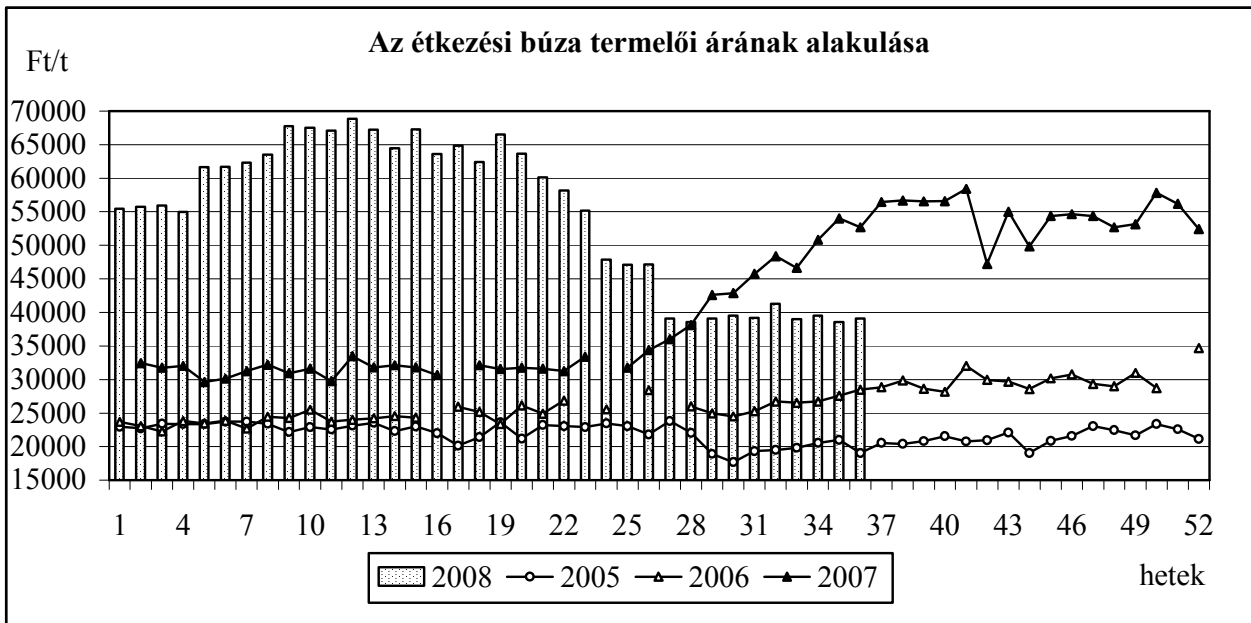
Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat
A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 36. HÉTEN

Megnevezés		Országos				
		2007. 36. hét	2008. 35. hét	2008. 36. hét	2008. 36. hét/ 2007. 36. hét (%)	2008. 36. hét/ 2008. 35. hét (%)
Étkezési búza	tonna	17 896,57	58 657,49	33 028,80	184,55	56,31
	Ft/t	52 696,85	38 556,83	39 071,56	74,14	101,33
Takarmánybúza	tonna	-	4 299,91	5 844,72	-	135,93
	Ft/t	-	29 086,13	33 466,93	-	115,06
Takarmánykukorica	tonna	-	8 239,56	1 527,17	-	18,53
	Ft/t	-	32 510,51	34 286,54	-	105,46
Takarmányárpa	tonna	-	-	1 220,19	-	-
	Ft/t	-	-	31 669,32	-	-

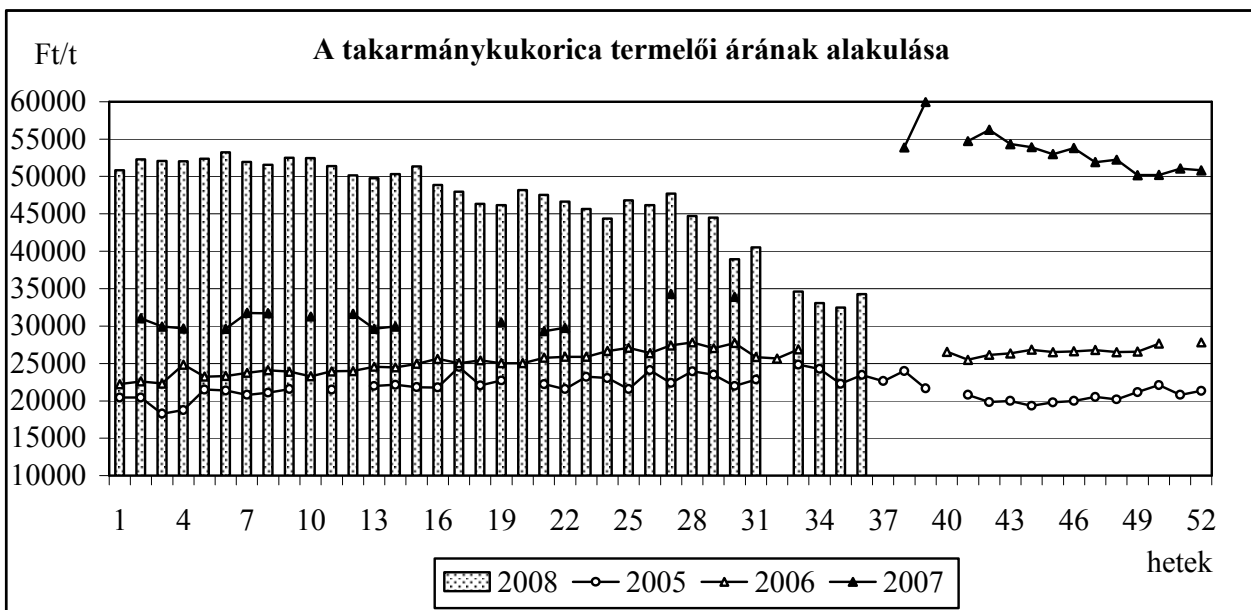
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
Ft/tonna					
18	55 860	59 080	52 370	61 670	62 420
19	59 810	60 240	51 210	59 600	66 568
20	53 120	58 170	50 770	60 830	63 703
21	-	-	49 320	59 520	60 131
22	-	-	47 380	63 500	58 169
23	40 160	51 530	46 710	59 830	55 208
24	-	52 920	46 970	60 930	47 859
25	50 660	52 750	46 950	61 000	47 122
26	-	51 770	45 160	60 540	47 136
27	-	51 530	44 170	58 600	39 054
28	-	50 730	42 420	52 240	38 588
29	-	47 980	41 900	48 790	39 082
30	43 430	44 760	41 100	45 430	39 518
31	-	44 760	39 980	46 620	39 216
32	39 870	-	39 580	4 220	41 292
33	37 960	-	38 990	42 590	38 959
34	39 630	-	39 020	41 790	39 543
35	39 590	-	38 550	37 650	38 556
36	-	-	-	41 800	39 071

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
Ft/tonna					
18	-	68 250	-	64 390	63 950
19	-	66 460	59 740	63 050	63 670
20	-	66 290	56 850	61 450	55 370
21	-	63 700	-	54 100	-
22	-	61 610	48 520	-	49 840
23	-	59 600	50 900	47 050	-
24	-	59 830	-	45 590	47 880
25	-	59 310	-	44 110	60 150
26	-	56 840	-	41 940	52 250
27	-	56 610	-	37 420	-
28	-	56 620	-	31 420	47 690
29	-	55 430	47 180	29 680	51 840
30	-	54 230	-	28 890	56 400
31	-	46 150	-	28 370	39 060
32	-	44 230	37 740	28 840	40 370
33	-	42 440	39 230	31 220	42 480
34	-	40 830	-	32 190	43 440
35	-	39 820	-	31 660	41 740
36	-	-	-	-	-

Megjegyzés - az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

Észtország: hektolitersúly 72 kg, Hagberg-féle esésszám 180, csírázott szem 3%

Nagy-Britannia: hektolitersúly min. 76 kg, Hagberg-féle esésszám 250

Szlovákia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%

Magyarország: hektolitersúly 76 kg, csírázott szem max. 2%, Hagberg-féle esésszám 230

Oroszország: nedvességtartalom max. 15%

Lengyelország: hektolitersúly min. 76 kg, idegenmag-tartalom max. 6%

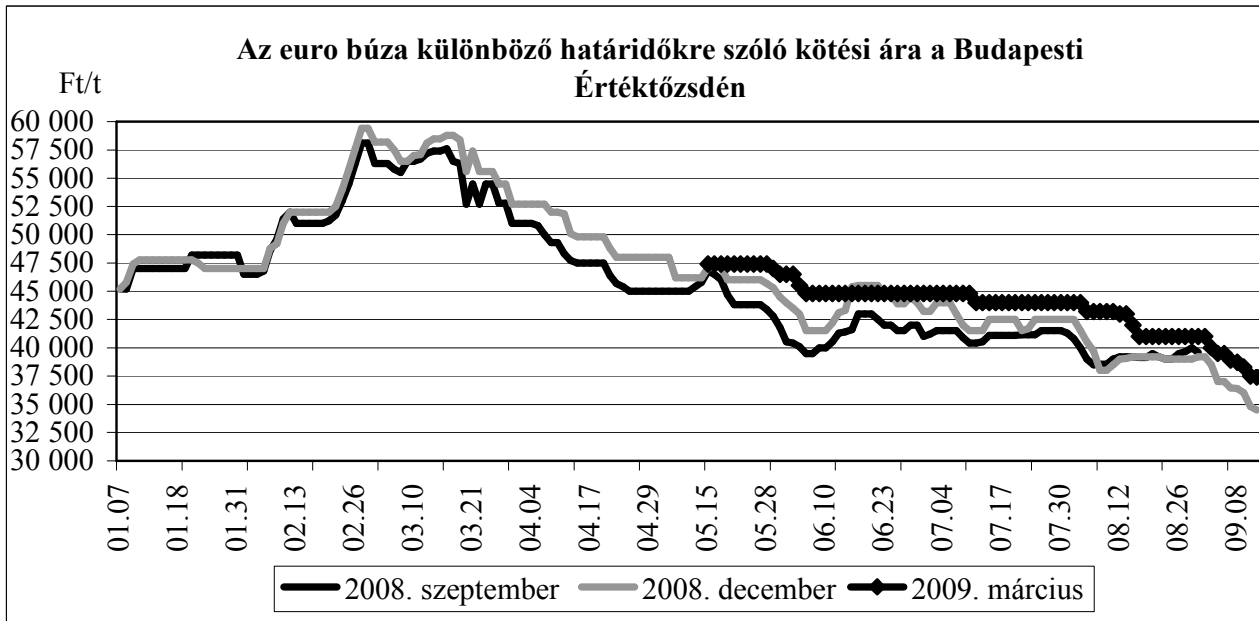
Lettország: nedvességtartalom max. 13%, idegenmag-tartalom max. 5%, csírázott szem max. 3%

Bulgária: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 4%

Litvánia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 3%

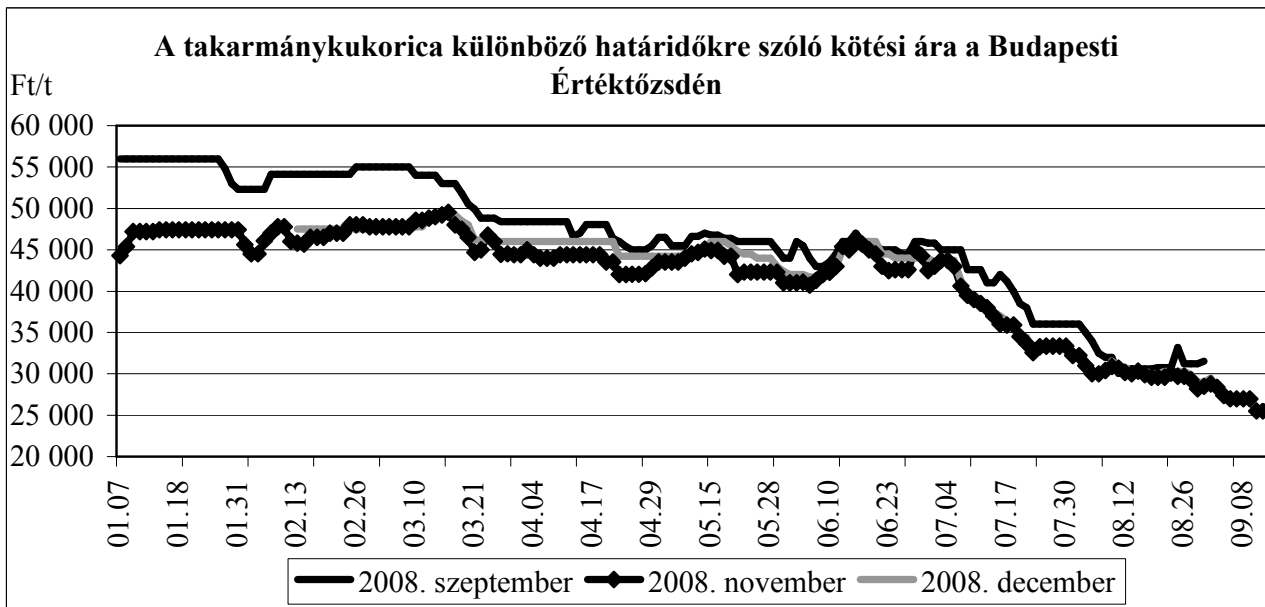
Forrás: AGRIMIS-Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 36. hét

3. ábra

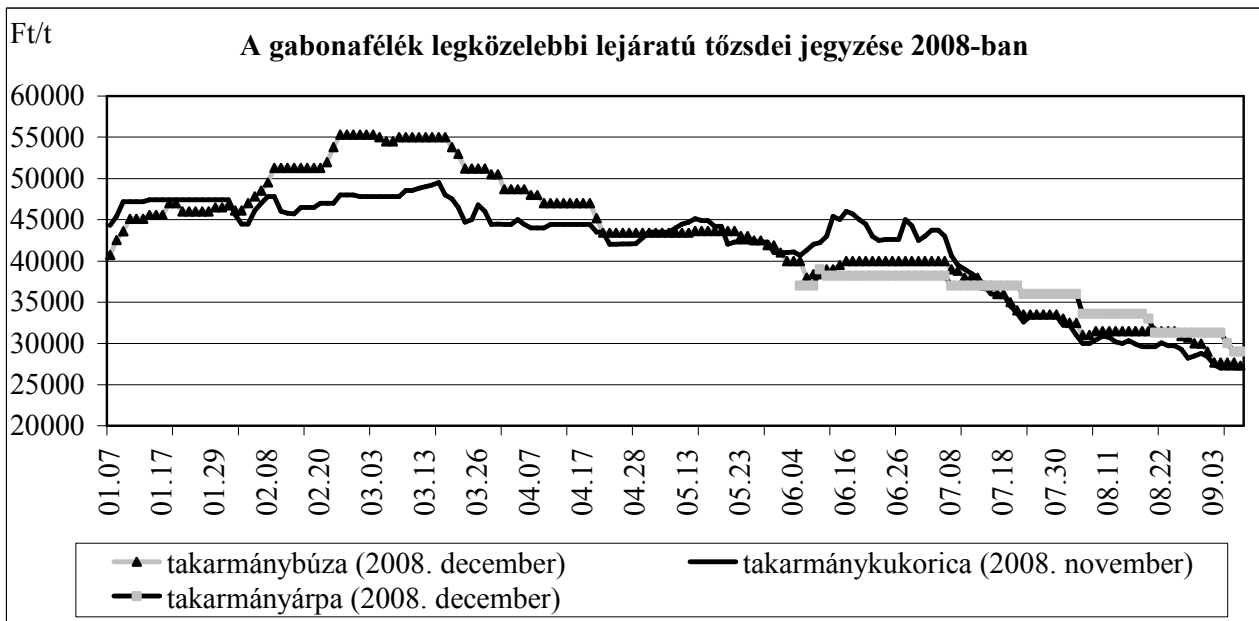
Forrás: BÉT

4. ábra

Forrás: BÉT

5. ábra

Forrás: BÉT

6. ábra

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 36. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 36. hét	2008. 35. hét	2008. 36. hét	2008.36. hét/ 2007. 36. hét (%)	2008. 36. hét/ 2008. 35. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	567,16	767,12	2163,06	381,38	281,97
	Ft/kg	72,76	74,96	69,60	95,67	92,86
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	692,50	1467,20	2042,85	295,00	139,24
	Ft/kg	74,23	76,75	75,63	101,88	98,53
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	558,42	1083,28	1155,17	206,86	106,64
	Ft/kg	79,66	84,43	87,02	109,25	103,07
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	17,00	53,87	67,16	395,06	124,67
	Ft/kg	81,00	81,75	79,79	98,51	97,61
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	19,60	22,10	38,80	197,96	175,57
	Ft/kg	76,79	85,68	84,51	110,06	98,63
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	75,13	127,59	92,19	122,71	72,25
	Ft/kg	88,00	96,40	97,91	111,26	101,56
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	278,05	475,66	1163,97	418,62	244,71
	Ft/kg	69,33	72,51	69,79	100,68	96,25
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	709,00	984,14	1838,01	259,24	186,76
	Ft/kg	69,25	75,27	72,91	105,29	96,87
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	92,11	214,03	791,93	859,77	370,01
	Ft/kg	77,99	77,49	76,47	98,05	98,68
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	40,65	65,75	160,75	395,45	244,49
	Ft/kg	81,49	83,21	80,24	98,46	96,43
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	53,70	87,44	112,81	210,07	129,02
	Ft/kg	82,53	95,05	95,54	115,76	100,51

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007. szeptember	2008. augusztus	2008. szeptember*
Finomliszt BI 55	127	148	156
Fehér kenyér	193	233	231
Félbarna kenyér	167	219	214
Étkezési búzadara AD	142	181	185

Forrás: AKI PAIR

* 2008. szeptember 10-ig.

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK Határidős piacok (2008. szeptember 5.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago *(ősz, lágy búza)		Kansas **(ősz, kemény búza)		Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)		LIFFE****	
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Szállítási határidő	GBP / tonna
2008. november	172,50	2008. szeptember	268,11	2008. szeptember	284,00	2008. szeptember	295,02	2008. november	114,00
		2008. december	276,10	2008. december	292,08	2008. december	299,52	2009. január	117,50
2009. január	173,25	2009. március	284,64	2009. március	299,98	2009. március	306,41	2009. március	120,50
2009. március	173,75	2009. május	289,69	2009. május	304,57	2009. május	309,35	2009. május	122,75
2009. május	174,25	2009. július	294,56	2009. július	304,94	2009. július	311,56	2009. július	125,75
2009. augusztus	166,75	2009. szeptember	300,72	2009. szeptember	307,15	2009. szeptember	312,66	2009. november	129,00
2009. november	180,50								38 645

* SRW-Soft Red Winter.

** HRW-Hard Red Winter.

*** DNS-Dark Northern Spring.

**** Étekezési és takarmánybúza.

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

Kukorica

7. táblázat

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago	
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Szállítási határidő	USD / tonna
2008. november	156,00	2008. szeptember	209,25
2009. január	157,00	2008. december	215,94
2009. március	159,50	2009. március	223,33
2009. június	163,00	2009. május	228,05
2009. augusztus	162,00	2009. július	231,89
2009. november	162,50	2009. szeptember	231,50

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

Repce

8. táblázat

MATIF, Párizs	
Szállítási határidő	EUR / tonna
2008. november	375,75
2009. február	378,25
2009. május	379,75
2009. augusztus	373,25
2009. november	381,75
2010. február	373,25

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	EUR/tonna	Ft/t	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007. 36. hét		2008. 36. hét		
Franciaország					
Rouen	296	75 267	177	42 335	szeptember
La Pallice	282	71 706	181	43 290	szeptember
* Creil	276	70 180	-	-	szeptember
Németország					
Hamburg	267	67 911	190	45 347	szeptember
Würzburg	240	61 044	173	41 171	szeptember
Köln	245	62 316	170	40 574	szeptember
Drezda	238	60 535	180	42 961	szeptember
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	285	72 490	178	42 483	szeptember
Spanyolország					
**Barcelona	275	69 946	198	47 257	szeptember
Ausztria					
Bécs	235	59 645	176	41 887	szeptember
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	261	66 482	160	38 149	október
Bordeaux/Bayonne	266	67 754	171	40 774	október
La Pallice	266	67 754	162	38 626	október
Németország					
Hamburg	240	61 044	-	-	szeptember
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	245	62 316	200	47 734	szeptember

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** - Import búzaár.

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

Takarmányárpa	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
	2008. 36. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	136	32 440	szeptember
Franciaország			
Rouen	158	37 801	szeptember
La Pallice	151	36 130	szeptember
* Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	158	37 710	szeptember
Hannover	155	36 994	szeptember
München	-		
Drezda	148	35 204	szeptember
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	164	39 142	szeptember
Spanyolország			
Barcelona	180	42 961	szeptember
Ausztria			
Bécs	148	35 204	szeptember
Finnország			
Raisio	156	37 233	szeptember
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	162	38 665	szeptember
Hollandia			
*Rotterdam	165	39 381	-
Belgium			
Brüsszel	166	39 619	szeptember

* FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.08.29.		2008.09.05.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	392,39	63 484,78	382,45	64 978,26	szeptember	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	414,00	66 981,06	414,00	70 338,60	április	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%						*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	336,00	54 361,44	316,00	53 688,40	szeptember	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	404,00	65 363,16	404,00	68 639,60	április	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Francia. alapminőség						*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	250,30	40 496,04	239,40	40 674,06	szeptember	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágybúza			270,00	45 873,00	szeptember	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1			543,10	92 272,69	szeptember	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2			535,70	91 015,43	szeptember	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	250,10	40 463,68	235,20	39 960,48	szeptember	*FOB US Gulf
Argentína	211,80	34 267,12	222,20	37 751,78	szeptember	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Francia., takarmány						*FOB Rouen
Oroszország, takarmány			255,00	43 324,50	szeptember	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW						*FOB PNW

(1) CWRS - Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(2) Ausztrália APH - Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(3) US No. 2 DNS - USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(4) US No. 2 HRW - USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(5) ASW - Australian Standard White: standardbúza

(6) EU, Francia. alapminőség: a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW - USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza

(8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza

(9) Kanada CWAD 1 - Canada Western Amber Durum 1: kemény

(10) Kanada CWAD 2 - Canada Western Amber Durum 2: kemény

(11) US YC 3 - USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Francia., takarmányárpa: a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW - USA Pacific Northwest

* FOB: Free on Board - bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- *Estek az olajosmag-árak a tőzsdéken, követve az ásványolaj árának esését és a dollár árfolyamának erősödését.*
- *Vártnál jobb repce-termés Európában, tovább csökkennek a repceárak az uniós piacon.*
- *Szabadesésben a hazai napraforgó-árak a BÉT áruszekciójában – a búzával teli termelői raktárak kényszerítik a gazdákat az olajos mag áron aluli értékesítésére – korábban le szerződött gazdák viszont jól járnak.*

Világpiaci helyzet

Az augusztusi magasabb árak után szeptember elején ismét drasztikusan csökkent az olajos magvak jegyzése a világ tőzsdéin. Így esett a legfontosabb olajnövény, a szója és a belőle készült termékek ára is (1-3. ábra). Az áresés mögött az ásványolaj árának jelentős esése áll, ez a csökkenés pedig magával rántotta a tőzsdék teljes árupiaci szegmensét. Tovább erősítette a csökkenő tendenciát a dollár erősödése, ami magával hozta az ebben a valutában denominált termékek árának további esését is. Segítette az árak esését, hogy az USA-ban beköszöntő hurrikán-szezon nem tett nagyobb kárt sem a terményben, sem az exportkikötőkben. Az USA-beli terméskilátások így javultak, amit az is segített, hogy egyes szárazabb vidékekre megérkezett az eső. A keresleti oldalt viszont tovább hűtötte a világgazdaság egyre jelentősebb lassulása, ami az olajosokat egyrészt takarmány-alapanyagként (a kissé csökkenő, illetve lassabban növekvő húsfogyasztás miatt), másrészt növényolaj-alapanyagként (kevésbé növekvő ét- és energetikai olajfelhasználás) érintheti. A további áresésre számító, és ezért vásárlásaikat elhalasztó vevők is növelik az áresés mértékét, hiszen nem jelenik meg a pia-

con az a kereslet, ami megállíthatná az árak csökkenését.

Az árak esését csak a dél-amerikai szárazságról szóló hírek akasztották meg szeptember második dekádján, ezek a hírek azonban egyelőre csak a szója árára gyakoroltak pozitív hatást.

Európai kitekintés

Amennyire kimaradt a repcemag a többi olajnövény augusztusi áremelkedéséből, annyira részt vett a szeptemberi áresésben (4. ábra). Az áresés legfőbb oka az volt, hogy a szakértők 52-53 millió tonnáról 55 millió tonnára növelték az idén betakarított repce mennyiségét, ezen belül pedig növelték az EU-ban learatott repce mennyiségét, 18,5-ről 19 millió tonnára. A túlkínálat rányomta bélyegét a piacra, az ásványolaj árának csökkenésével pedig csökkent a biodízel versenyképessége, ezzel szűkült a repce legnagyobb felvevőjének számító biodízel-üzemek felvevőképessége. A dél-amerikai aszályról szóló hírek áremelő hatását így egyelőre kioltja a túlkínálat, a repce ára pedig várhatóan tovább esik.

Ugyanez mondható el a napraforgóról, ahol a fekete-tengeri régió meginduló exportja szorítja egyre lejjebb az árakat. Ennek hatására esett nem csak a napraforgóolaj (2. táblázat, 5. ábra), hanem a napraforgómag ára is (3. táblázat).

Hazai körkép

A hazai piacon megkezdődött a napraforgó aratása, ami olyan napraforgómag-áresést indukált a BÉT áruszekciójában (közel 20 ezer forint, -24%-os esés 8 tőzsdenap alatt), amire a tőzsde hazai fennállása óta nem volt példa (6. ábra). Az áresést alapvetően a termelői raktárgondok indították el, mivel még a nyáron betakarított búza is a termelői raktárakban van, és nem talált vevőre. Egyes helyeken már a kukoricát is aratják, aminek szintén kell a hely. Ezért

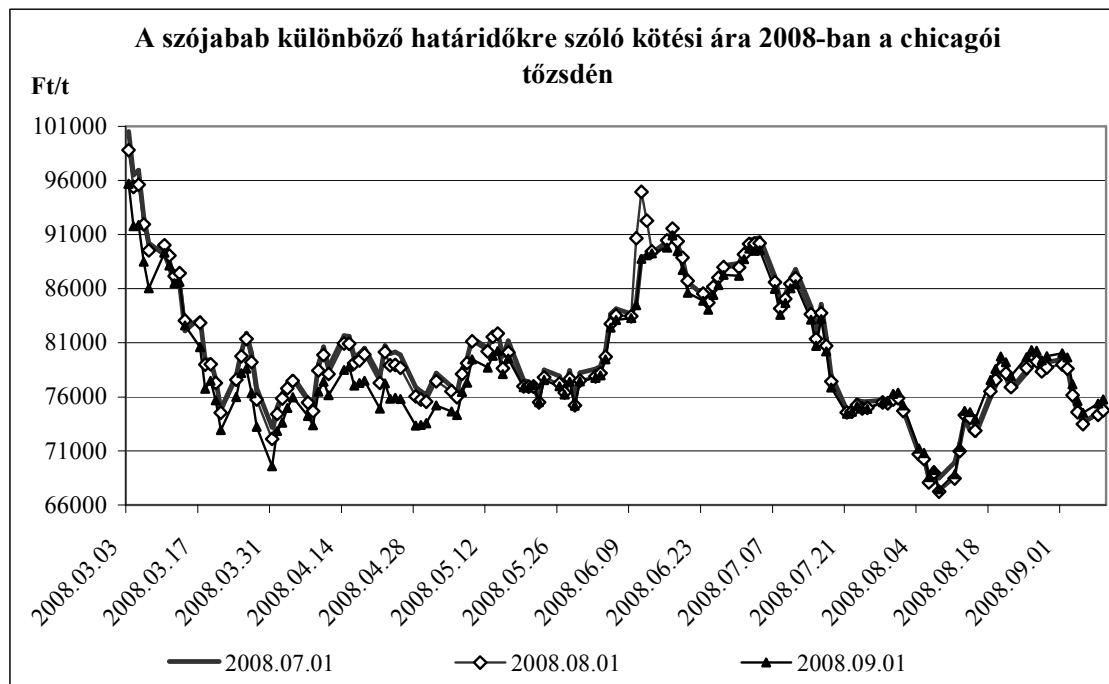
egyre nagyobb mennyiségben jelenik meg a tőzsdén azon termelők terménye, akik már nem rendelkeznek több raktárkapacitással. Pedig érdemes lenne várni, mivel sem a holland, sem a párizsi napraforgómag- és napraforgóolaj-árak nem teszik indokolttá a jelenlegi 60 ezer forint alatti tőzsdei árat (2-3. táblázat). Még a hasonló exportkényszerben lévő ukrán piacon tapasztalható napraforgóolaj-ár is 700 euro/tonna felett van (a holland 820 euró/tonna felett), míg a jelenlegi hazai árszínvonalból 550 euró/tonnás napraforgóolaj-ár következne. Ilyen mértékű olaj- és magár-zuhanást pedig (egyelőre) nem vár a piac. A prompt hazai árak ennél jóval kedvezőbbek (1. táblázat), és elmondható, hogy idén a korábban áruszállításra leszerződött gazdák járnak jól, mivel az ő árujuk még 90-100 ezer forintos áron kerül értékesítésre, míg a prompt értékesítés legalacsonyabb árai múlt héten már 70 ezer forint körül mozogtak.

Ebből is látható, hogy a hazai tőzsdei áresést a hazai viszonyok (szűkös termelői raktárkapacitások, jó és nehezen értékesülő gabonatermés), a vevői oldal további áresésre számító kivárása és az eladói oldalon az őszi betakarításokkal meginduló „raktárürítő” igyekezete eredményezte, nem pedig a valós piaci fundamentumok, amelyek (jelenleg) 70-75 ezer forintos árat indokolnának (ha meglenne az eladói oldal készletraktározási és készletfinanszírozási képessége).

Az értékesítési és fogyasztói árak egyelőre nem vesznek tudomást a nyersanyag árának eséséről, így tovább nőtt az étolaj fogyasztói ára (7. ábra), és 16 hónap után először magasabbra futott a napraforgóolaj árindexe, mint a magé (8. ábra). Várhatóan ez a helyzet hosszú hónapokig így marad.

A darák esetében viszont megkezdődött az áresés, és az új terményből származó darák már jóval olcsóbb áron fognak elkelní, mint a jelenlegi ótermésű olajosmagból készült áru (1. táblázat).

1. ábra

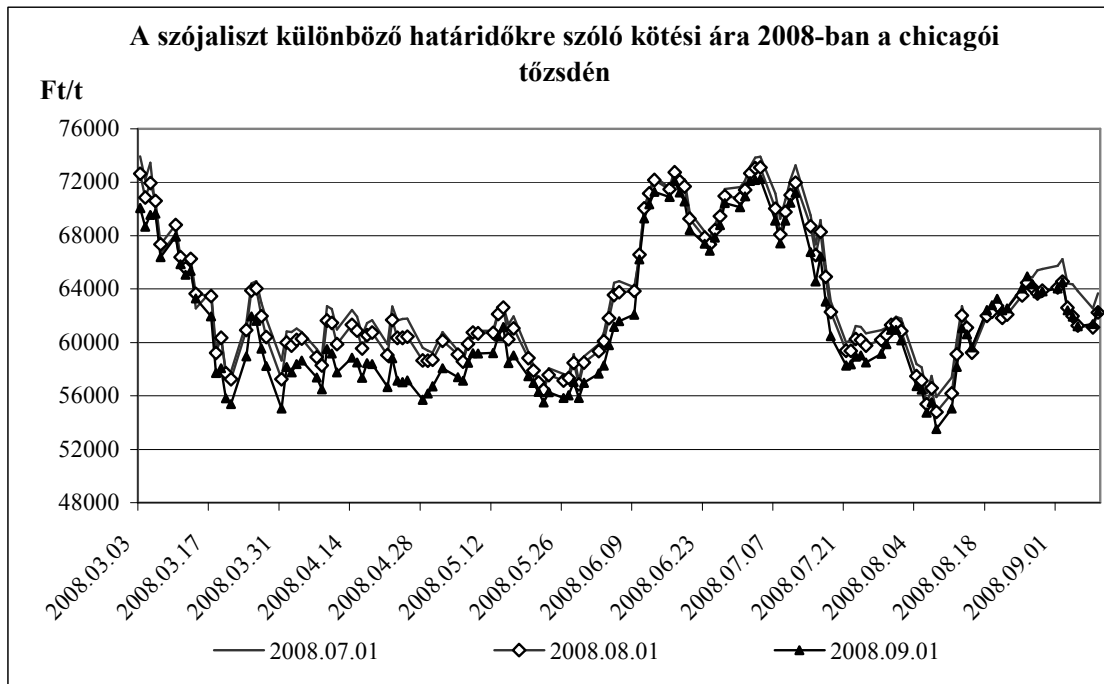
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

2. ábra

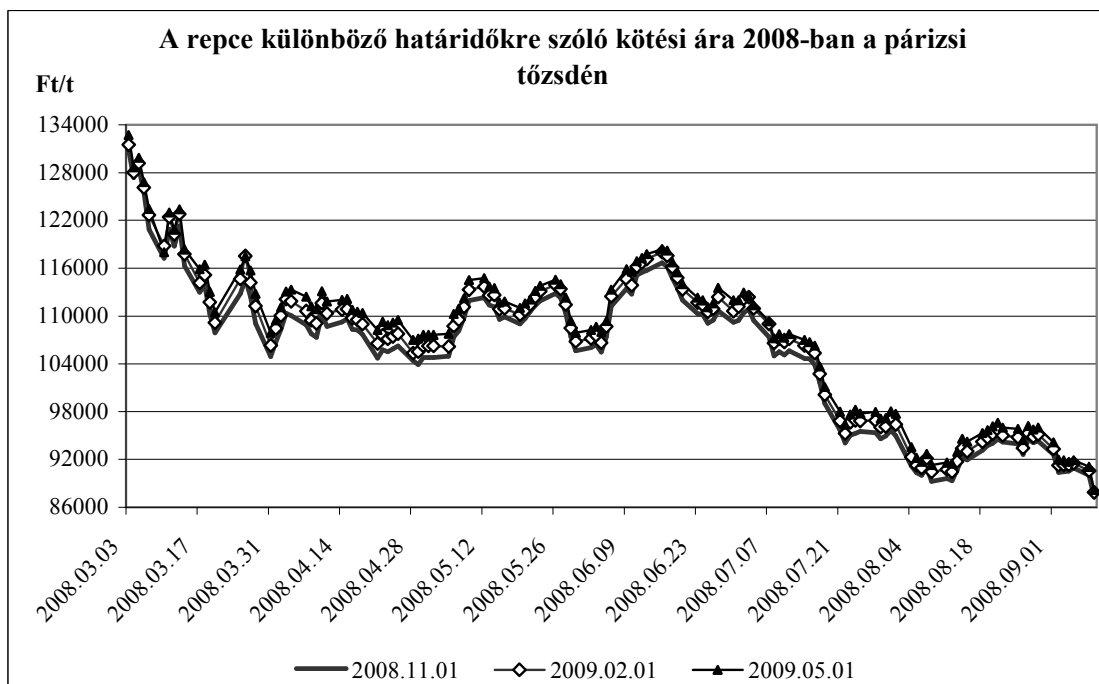
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

3. ábra

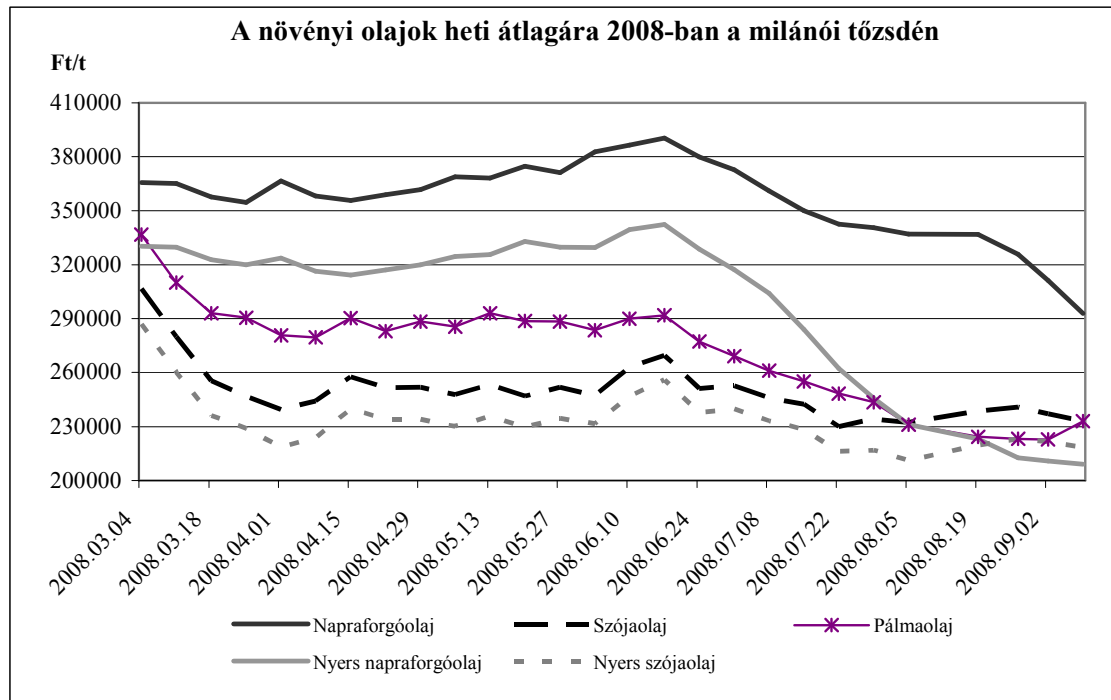
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

4. ábra

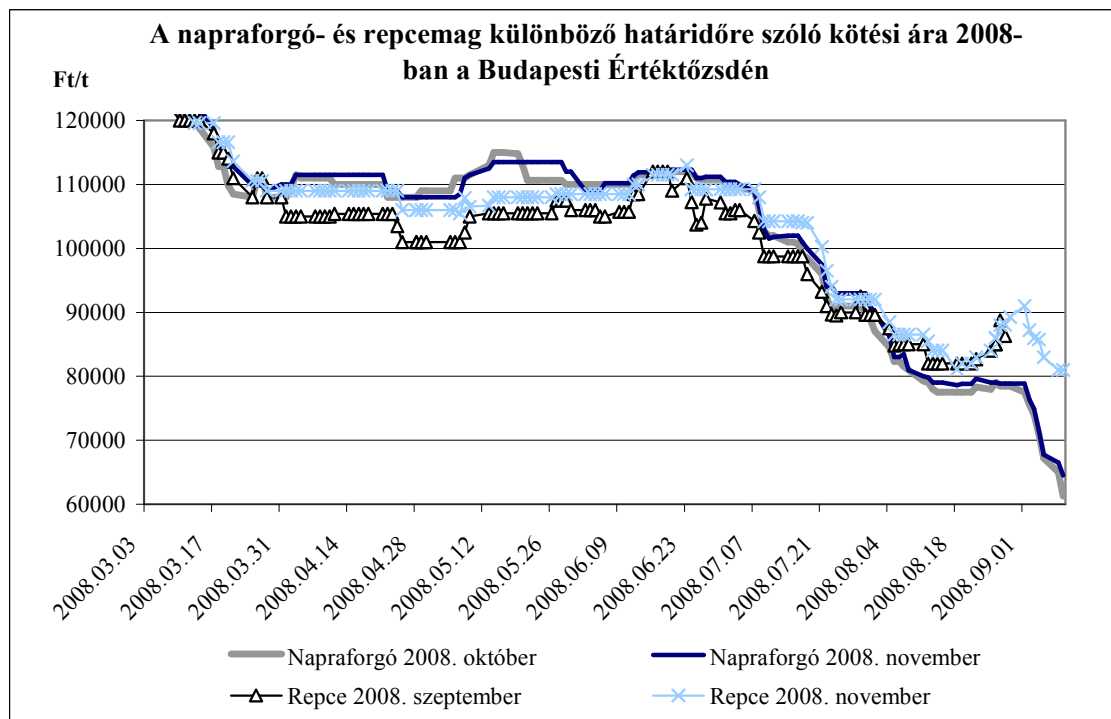
Forrás: MATIF Marché A Terme d' Instruments Financiers

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

Forrás: BÉT

2. táblázat

A nyers növényi olajok árai*

Ft/t

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Németország</i>	<i>Olaszország</i>	<i>Egyesült Államok</i>	<i>Magyarország</i>
Termék	Időpont	<i>Ártípus</i>				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
<i>Napraforgóolaj</i>	2008.08.08	207 740	-	231 104	-	-
	2008.08.22	204 867	-	223 222	-	-
	2008.09.05	213 387	-	210 847	-	294 220
<i>Repceolaj</i>	2008.08.08	207 504	211 041	-	-	-
	2008.08.22	212 940	217 035	-	-	-
	2008.09.05	214 161	228 681	-	-	-
<i>Szójaolaj</i>	2008.08.08	201 137	205 146	211 110	178 533	-
	2008.08.22	205 920	208 260	219 669	194 512	-
	2008.09.05	218 275	219 001	221 598	188 747	-

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BM, CME

* Fontosabb exportőr és importőr államok

3. táblázat

Az olajos magvak és darák európai árai

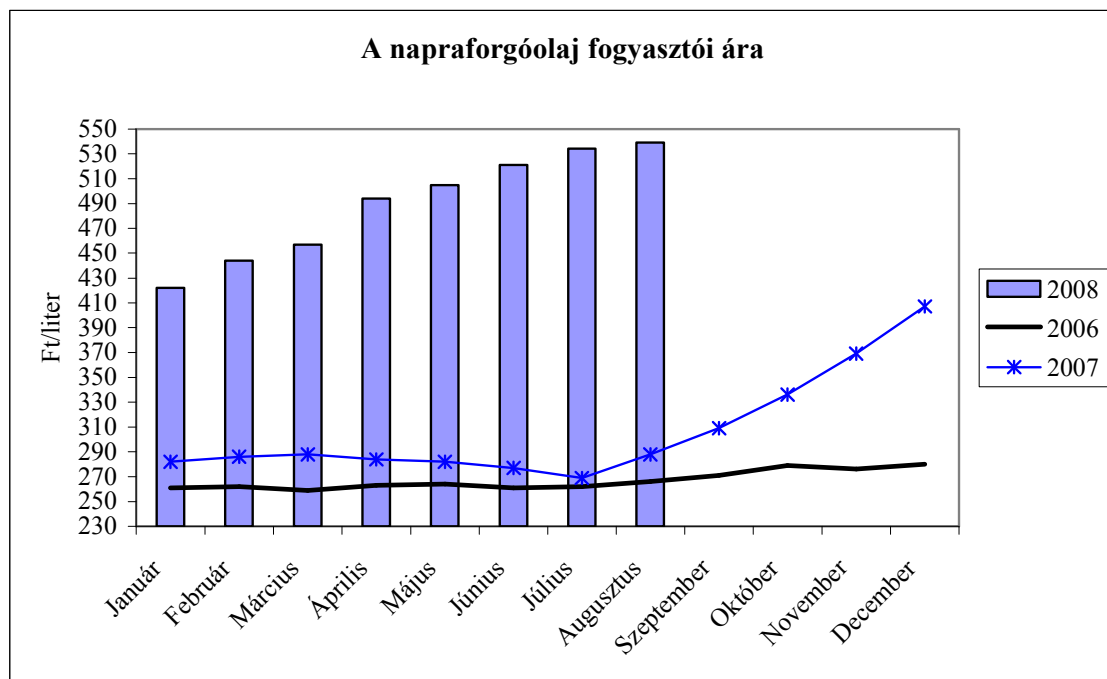
Ft/t

Ország		Hollandia	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2008.08.08	106 110	91 962	-	-	-
	2008.08.22	86 580	86 299	-	-	-
	2008.09.05	86 390	87 431	-	-	94 526
Napraforgódara	2008.08.08	46 747	42 609	-	48 452	42 758
	2008.08.22	-	40 763	-	46 184	43 241
	2008.09.05	40 170	41 017	-	44 156	35 155
Repcemag	2008.08.08	88 425	89 062	89 700	86 268	104 790
	2008.08.22	94 595	87 610	86 698	86 447	103 930
	2008.09.05	97 401	90 432	87 868	84 731	94 710
Repcedara	2008.08.08	40 086	45 910	40 180	48 452	35 714
	2008.08.22	38 610	43 501	38 368	46 184	35 654
	2008.09.05	40 412	44 042	37 473	44 156	37 720

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BLPW

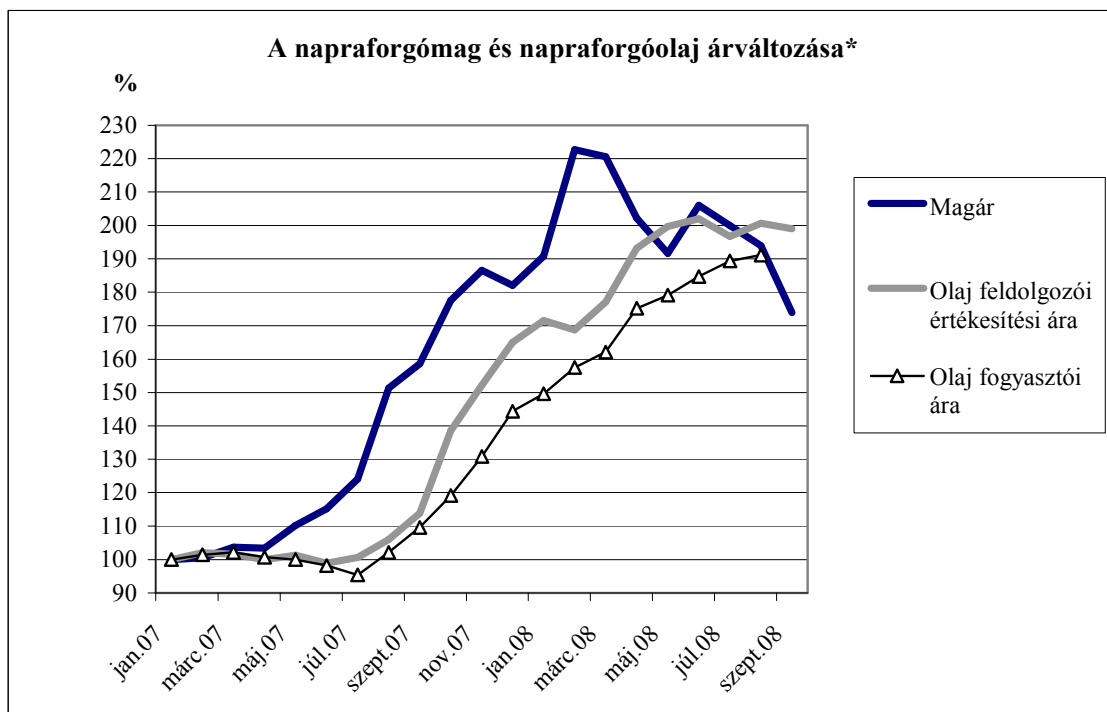
* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

7. ábra

Forrás: KSH

8. ábra

Forrás: AKI, KSH
 *2007 január: 100%

A **Gabona és Ipari növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájutás térítésmentes.

A Gabona és Ipari növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és hús
Tej és tejtermék
Baromfi
Zöldség-gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci árairól is. A hazai és külpiaci ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönnyíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg a termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu